

Jus Canonicum In V. Libros Decretalium Distributum

novâ Methodo explicatum, Omnibus Capitulis Titulorum (qui in Antiquis, & novis Libris Decretalium continentur) promiscuè & confusè positis, in ordinem doctrinæ digestis. Adjunctis Aliis Quæstionibus Connexis, Quæ Ad Plenam Cujusque Tituli, Aut Materiæ Cognitionem, Et Expositionem Pertinent. ...

Respondens Libro Quarto Decretalium : In Quo De Sponsalibus, Et Matrimoniis, & quae eis annexa sunt, agitur, eadémque plenè, & theoricè explanatur, & declarantur ...

Pirhing, Ehrenreich

Dilingae, 1678

Titulus. XII. De Cognatione legali.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98293](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98293)

trius Catholicus, dum suscipit baptizatum à ministro heretico, nullo modo cooperatur ad indebitam ministrationem Baptismi, nam ut supponitur, quoad substantiam administratur ritu Catholico, etiam à Prædicante, & Catholicus Patrinus impedit, ut talis Baptismus, qui indebitè, seu non servatis accidentalibus Ecclesiæ caeremoniis, à Prædicante ministratur, minus malè, & incompletè administratur, dum expressè, vel tacitè, & ipso facto protestatur, se hunc baptizatum in vera fide, quantum sibi possibile erit, instructurum. Nec obstat, quòd communicatio in sacris cum hæreticis Catholicis sit interdicta: quia post Extravag. Concilii Constantiensis communicatio cum hæreticis, aliisque nominatim non denunciatis, non est fidelibus interdicta, nec in sacris, neque in politicis rebus, modò non fiat in exercitio heretico, quale hic non fit, quia Patrinus Catholicus non in alia re communicat, quàm quòd puerum jam Ecclesiæ Catholice filium effectum per Baptismum, nomine ejus in suam curam suscipiat. Neque etiam obstat, quòd spiritualis cognatio contrahatur à Patrino Catholico cum baptizato filio heretici, & parentibus ejus: quia illa ex Ecclesiæ statuto sequitur ex Baptismo, non quatenus malè, sed rectè, ac validè etiam à ministro heretico confertur, *Laym. cit. loc.*

XLII. Ubi præterea etiam queritur, an permitti possit, ut vice versà, cum proles Catholica à Sacerdote Catholico baptizatur, admittatur Patri-

nus hæreticus, v.g. Lutheranus. In qua re ceterum est, id ordinariè, & sine gravi causa, ac necessitate illicitum esse, quia hæreticus non est idoneus Patrinus ad instruendum baptizandum in fide Catholica: ex gravi tamen causa potest hoc permitti, ubi Catholici permixti vivunt cum Aethiopicis, ad vitanda alia gravia incommoda, quia vel infantes privatim ab obstetricibus baptizabere, vel extra Parochiam ad hereticum ministerium deferri: vel à Sacerdote Catholico baptizabere, nullo adhibito Patrino, contra Universalis Ecclesiæ consuetudinem, & cum non periculo scandalo, & multorum querela, *Laym. c. l. com.* Ubi addit, quòd Sacerdos baptizans palam esse debet, hunc infantem in fide Catholica baptizandum fore, nec parentes id impedire. Ratio autem est, quia hæreticus est ab incapax obeundi munus Patrini, ita ut ex eo cognationem spirituales contrahat, cum sit baptizatus, suprà dictum. Admittendus tamen est hoc obstat, quòd hæretici Patrinus non admittantur ad instruendum baptizatum in fide Catholica, quia hoc officium nunc ferè non incumbit, nisi, etiam apud Catholicos, cum hodie potius unquam à Patrinis suis, sed à Ludimagistris, Parochis instruantur in fide, ut notat *Laym. c. l.* apud quem plura de hoc videri possunt.

TITVLVS XII.

DE COGNATIONE LEGALI.

Quia cognatio legalis est effectus adoptionis, ex eaque oritur, ideo de illa quædam scitu necessaria sunt præmittenda.

§. I.

Quid, & quotuplex sit adoptio?

I.

ASSERTIO I. Adoptio est extranea personæ in filium, vel filiam, nepotem, vel deinceps, legitima assumptio, prout communiter definitur apud *Silvest. v. Adoptio.*
 1. Per extraneam personam intelligitur ea, quæ non est in potestate adoptantis, seu ex descendenti-
 bus illius, sive alioquin sit ejus consanguinea, sive non. Sub masculino autem continetur fœmininum, sub filio filia, sub nepote neptis. Dicitur legitima assumptio, sive electio, quia legibus Civilibus statuta, & Canonicis approbata fuit, adeoque in ea forma à Jure præscripta servanda est, videlicet ut adoptans sit sui juris, & masculus, nam fœmina adoptare non potest, §. *Fœmina. 10. Instit. de adoption.* Item ut sit major XXV. annis ad generandos filios naturaliter non impotens, & ut major sit XVIII. annis adoptato, adeoque ut possit esse ejus pater naturalis, etiam ratione ætatis, quia hæc adoptio liberorum, ad similitudinem carnalis generationis, est introducta. Denique requiritur, ut adoptatus sit præsens

adoptanti, cum adoptatur, & in adoptionem sentiat, quæ omnia habentur *101. tit. ff. de C. D. option. & Instit. eod. & tradit Sanch. l. 7. de natur. 63. n. 3.* Aliter definitur adoptio apud *Silvest.* Est actus legitimus, per quem pro filio, vel nepote adoptatur, qui non est penè naturam imitans.

II. ASSERTIO 2. Duplex est adoptio, perfecta, quæ arrogatio dicitur, per quam adoptus sui juris existens, Principis Rescripto, trans potestatem adoptantis, fitque hæres necessarius, sive ex testamento in quarta bonorum parte, sive naturalis. Altera est adoptio imperfecta, simplex, ac specialis, per quam adoptatus non fit in adoptantis potestatem, adeoque nec hæres naturalis patris sui, aut avi potestatem, nec trans prantis hæres necessarius ex testamento, sed trans ei succedere potest ab intestato. Si verò pater naturalis non extraneo, sed avo filii sui materno, vel avo paterno, si ipse pater naturalis fuerit emancipatus, filium suum dederit in adoptionem, tum adoptus transit in potestatem patris adoptivi, quia casu in unam personam convenerunt naturalis cognationis, & Civilis adoptionis jura, §. *Sequitur. Instit. de adopt.* Potest autem hæc adoptio imperfecta fieri etiam per Magistratum Principe

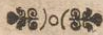
rem, non item arrogatio, §. 1. Instit. eod. Sanch. c. 1, num. 2.

§. II.

Quid sit cognatio legalis, & quot eius species, & ex qua adoptione oriatur impedimentum hoc dirimens matrimonium subsequens?

III. ASSERTIO I. Cognatio legalis est propinquitas personarum Jure Ecclesiastico, approbante Jus Civile, ex adoptione proveniens, in quo distinguitur à cognatione naturali, quæ oritur ex consanguinitate, vel affinitate naturali, Sanch. cit. dis. 63. n. 5. Est autem triplex cognationis legalis species: prima in linea recta, inter adoptantem, & adoptatum, & descendentes adoptati, si in ejus potestate existant. Secunda est lateralis, sive in linea transversa, inter adoptatum, & filios, ac nepotes, aliosque descendentes adoptantis, saltem legitimos. Tertia est, per modum affinitatis cujusdam inter adoptantem, & uxorem adoptati, & è converso inter adoptatum, & uxorem adoptantis, Silvest. V. Matrimonium. 8. q. 8. dicto 2. Sanch. cit. dis. 63. n. 6. Laym. l. 5. tract. 10. p. 4. c. 7. n. 3.

IV. ASSERTIO 2. Sicut certum est, cognationem legalem dirimentem matrimonium oriri ex adoptione perfecta, quæ est arrogatio: ita valde probabile est, non oriri ex imperfecta, sive simplici adoptione. Priorem partem omnes admittunt, & sumitur ex l. Adoptivus. 14. in princ. & l. seq. ff. de ritu nupt. & c. 1. c. Per adoptionem. 6. caus. 30. q. 3. & c. un. h. t. Posteriores partem tenet Silvest. V. Matrimonium. 8. q. 8. dicto 4. Sanch. cit. dis. 63. n. 9. Tanner. cit. dis. 8. q. 4. dub. 4. n. 74. Laym. cit. c. 7. n. 3. §. Dubium verò. Ratio est, tum quia simplex, sive imperfecta adoptio non est simpliciter, & omnino propriè dicta adoptio (nisi adoptans sit avus paternus, vel maternus, tunc enim transit adoptatus in avi potestatem, & censetur perfecta adoptio, ut supra dictum) ergo cum impedimenta matrimonii, velut odiosa, restringi debeant, leges statuentes hoc impedimentum non sunt extendendæ ad imperfectam adoptionem. Tum quia impedimentum cognationis legalis tale est, ut dirimat matrimonium inter adoptatum, & liberos legitimos adoptantis, quod non convenit adoptioni imperfectæ, per quam adoptivus non transit in potestatem adoptantis. Tum denique quia impedimentum hujus cognationis inductum est ad vitandam fornicationem, quæ facile fieri potest inter personas in eadem domo commorantes, quæ ratio cessat in simplici adoptione, cum per eam adoptatus non traducatur in domum, & potestatem adoptantis. Porro non obstat, quòd Jus Canonicum non distinguat inter arrogatum, & simpliciter adoptatum, sed indistinctè loquatur: nam satis est, quòd ratio Juris distinguat, quæ est cohabitatio, Silvest. c. l.

Tomus IV.

§. III.

An omnes tres species cognationis legalis impediant, ac dirimant matrimonium, & inter quas personas?

V. ASSERTIO 1. Prima species est quasi ascendens, & descendens inter patrem adoptantem, & filium, vel filiam, nepotem, vel neptem adoptati. Nam adoptato patre, adoptantur etiam filii, & nepotes, qui sunt in potestate adoptati: hæc, inquam, species indistinctè, & in perpetuum impedit, ac dirimit matrimonium, etiam solutâ adoptione per mortem adoptantis, vel emancipationem adoptati, quia adoptans non potest contrahere matrimonium cum adoptati filia, aut nepte, §. Ergo non omnes Instit. de nupt. c. Ita diligere. 1. caus. 30. q. 3. Silvest. V. Matrimonium. 8. q. 8. dicto 2. Sanch. l. 7. de matrim. dis. 63. n. 12. Et est communis sententia.

VI. Secunda species lineæ transversæ inter naturales, & adoptivos filios adoptantis, & adoptatum, dirimit matrimonium, non in perpetuum, sed solum quamdiu durat adoptio, quia sunt veluti fratres, & sorores inter se, prout sumitur ex c. Siqua. unic. h. t. Ubi dicitur: Siqua per adoptionem alii cui soror esse cepit, non possunt inter illam, & ipsam nuptiæ consistere, quamdiu durat adoptio. Ex quo colligitur, quòd per adoptionem legitime factam, oritur propinquitas, seu cognatio legalis, non solum inter adoptantem, & ipsum, qui est adoptatus in filium, sed etiam inter adoptatum, & filium, vel filiam naturalem adoptantis, quæ tamen cognatio finitur, cessante adoptione, v. g. per emancipationem. Unde si pater filiam suam adoptivam emancipat, poterit illam filio suo naturali, & legitimo tradere in uxorem, Alex. de Novo hic n. 2. Hinc colligitur, quòd inter adoptatum, & liberos naturales, ac legitimos adoptantis, in linea transversa, non potest matrimonium consistere, quamdiu adoptatus manet in potestate adoptantis, ut constat ex l. Per adoptionem. 17. ff. de ritu nupt. §. Inter eas Instit. de nupt. & c. unic. h. t.

VII. Tertia species legalis affinitatis inter adoptatum, & uxorem adoptantis, ex una parte; & inter adoptantem, & uxorem adoptati ex altera, dirimit perpetuò matrimonium, etiam dissolutâ adoptione per mortem adoptantis, vel emancipationem adoptati, ut constat ex l. Adoptivus. 14. in princ. & l. Quin etiam. 55. ff. de ritu nupt. Laym. cit. c. 7. num. 3. Quamvis autem de illa tertia specie in Jure Canonico expressa mentio non fiat: quia tamen Rubrica hujus Tituli est generalis, nimirum de cognatione legali, & eadem etiam est ratio de hac specie, censendum est, eam quoque approbatam esse, sicut priores. Accedit, quòd omnes tres illæ species cognationis legalis generali consuetudine Ecclesiasticâ sint receptæ, & approbatæ, adeoque inde hoc impedimentum vim habet, Sanch. cit. dis. 63. n. 17. & alij apud ipsum.

VIII. Porro ratio, cur in prima, & tertia specie cognationis legalis prohibeatur, ac dirimatur matrimonium

monium subsequens in perpetuum: in secunda verò solum ad tempus, quamdiu durat adoptio, vel arrogatio: ratio, inquam, diversitatis est: quia in prima, ac tertia specie prohibitum est matrimonium, propter reverentiam, quam debet adoptatus, cum sua uxore, exhibere adoptanti, & uxori ejus: & cum hæc perpetuo duret, etiam perpetua esse debet prohibitio matrimonij in utraque illa: In secunda verò specie reverentia est debita, ob interpretativam filiationem proventientem ex adoptione, & ideo hac durante, durat prohibitio matrimonij, eâ cessante, cessat, *Sanch. cit. dis. 63. n. 24. apud quem plura de hac re videri possunt.*

IX. Ex dictis inferitur 1. Inter adoptantem, & parentes filij adoptivi potest consistere matrimonium, quia nulla inter eos contrahitur cognatio, cum id nullo jure cautum reperitur, *Sanch. c. l. n. 26.*

Inferitur 2. potest filius adoptivus ducere in uxorem filiam legitimam carnalem adoptantis, post hujus obitum, quia tunc jam cessavit adoptio, & patria potestas. Sed etsi pater adoptans adhuc superstes sit, licet initur matrimonium inter eos, si vel ipse filius adoptivus, vel filia legitima carnalis adoptantis jam sint emancipati, vel alio modo cesset adoptio, & patria potestas, quia cognatio legalis in linea transversa inter hos jam est soluta, *Sanch. c. l. n. 27.*

Inferitur 3. Ipsi fratres adoptivi, id est, adoptati ab eodem parente, possunt inter se matrimonium contrahere, quia nulla inter eos jure statuta est cognatio legalis: nam in *c. Unic. h. t.* agitur de filiis patris adoptantis, quæ per adoptionem inchoat esse soror adoptiva filij adoptivi sui legitimi patris, neque hæc impedimenta ob solam rationis similitudinem inducenda sunt, *Sanch. c. l. n. 27.* Multo magis filius, & filia duorum fratrum adoptivorum possunt matrimonium inter se, cum nullo cognationis vinculo sint conjuncti, *Sanch. c. l. n. 29.*

Inferitur 4. filius illegitimus carnalis adoptantis potest in uxorem ducere filiam adoptivam ejusdem adoptantis: & vicissim filia illegitima carnalis adoptantis potest nubere filio ejusdem adoptantis, quia illegitimi non censentur esse in potestate patris sui, §. *Si adversus Instir. de nupt.* ideoque non contrahitur cum illis cognatio legalis, *Navarr. in man. c. n. 45. Sanch. cit. dis. 63. n. 30. Laym. cit. c. 3. n. 7.*

Porro quovis, & ad quod gradum extentum impedimentum cognationis legalis inter adoptantem, & adoptatum, a hujus descendentes, in infinitum, an solum usque ad quartum gradum, conveniunt DD. & nihil certi ex Jure haberi potest. De quo fuse agit *Sanch. cit. dis. 63. n. 31. & seqq.*

T I T V L V S XIII.

DE EO, QUI COGNOVIT CONSANGUINEAM UXORIS SUÆ (VEL SPONSÆ)

Postquam dictum est de cognatione spirituali, & legali, nunc agendum de cognatione carnali; sed quia ex copula habita cum consanguinea uxoris, etiam sponsæ, oritur cognatio affinitatis, de qua dubitari potest, utrum impediatur, vel dirimat matrimonium, vel sponsalia; ideo subjicitur hic Titulus in quo agitur de impedimento affinitatis contracto per copulam etiam illicitam cum consanguinea uxoris, vel sponsæ: sed in Titulo sequente de impedimento contracto per copulam licitam, & conjugalem.

§. I.

An incestus sive copula carnalis habita cum consanguinea uxoris suæ impediatur, vel dirimat matrimonium?

I.

Responderetur, impedire quidem matrimonium contrahendum, sed non dirimere contractum, ut constat ex *c. Si quis 1. h. t.* quod est desumptum ex Concilio apud Metiam, ubi sic statuitur: Si quis cum filiastra sua scienter (secus si ignoranter, c. *In lectum. 6. caus. 34. q. 2.*) fornicatus fuerit, nec à matre filiastræ, sive uxore sua debitum petere

(quamvis reddere teneatur, *Gl. hic V. Exalio* filiam unquam habere potest in uxorem: nec filiastra, nec ille (qui fornicatus fuit) ullo unquam tempore, poterunt (post mortem uxoris) cum ea matrimonium contrahere, scilicet propter incestum commissum.

Porro per filiastram intelligitur privigna, hoc est filia uxoris ex alio viro suscepta, quæ appellatur privigna respectu parentis vitrici, Hostiens. *hic V. filiastra, & Canis. n. 2.*

II. Notandum 1. Incestus commissus à matre cum consanguinea suæ uxoris, intra gradus jure prohibitos, impedit matrimonium, ne aliud contrahatur, sed non dirimit contractum post mortem uxoris, ut patet ex hoc cap. in quo duæ pænæ insigniter committenti incestum cum consanguinea suæ uxoris; una, quia privatur facultate petendi debita